

4. *Романова О.Л.* Методологические аспекты первичной профилактики зависимости от психоактивных веществ у детей//Вопросы наркологии. 1997. №2. С.67-75.
5. *Спрангер Б.Е.* Ключевые принципы построения профилактических программ для подростков//Вопросы наркологии. 1993. №3. С.48-53.
6. *Тихомиров С.М.* Основные подходы к профилактике наркомании//Советская медицина. 1990. №4. С.41-42.
7. *Чарлтон Э.* Основные принципы обучения здоровому образу жизни//Вопросы наркологии. 1997. №3. С.3-73.

**PARTICULARITĂȚILE GENDER A FACTORILOR DE RISC CE CONDUC LA
CONSUMUL PRIMAR DE SUBSTANȚE PSIHOACTIVE DE CĂTRE ADOLESCENȚI
ÎN REPUBLICA MOLDOVA**

**Svetlana Condratiuc, Mircea Revenco, Larisa Spinei, Anatol Nacu,
Valentin Oprea, Inga Deliv**
Laboratorul de Narcologie,
Catedra Psihiatrie și Narcologie FPM USMF “Nicolae Testemițanu”

Summary

**Risk factors peculiarities gender promoting the involvement of the psychoactive
substances among adolescents in the Republic of Moldova**

Episodes involving the adults in using psychoactive substances during the last years became very frequent. This fact makes us study the risk factors which promote them. As a result, 2061 adults were questioned in a questionnaire. The aim of the questionnaire was to out the causes promoting the use of these substances.

Rezumat

Ultimii ani tot mai frecvente devin cazurile de antrenare a adolescenților în utilizarea substanțelor psihoactive, fapt ce invocă necesitatea studierii factorilor de risk care contribuie la acesta. Prin intermediul unei anchete au fost interviați 2061 adolescenți cu țel de a stabili cauzele care ar putea contribui la începutul consumuzului acestor substanțe.

Actualitatea temei

Studiile interdisciplinare și pluridimensionale multiple, consacrate tulburărilor mintale și de comportament datorate utilizării de substanțe psihoactive, demonstrează actualitatea acestei probleme la moment (1, 2, 5, 12). Conform datelor statistice, în Republica Moldova, similar altor țări ale lumii, adicțiile manifestă tendința de extindere (6, 7, 8, 9). Analiza prevalenței narcomaniei în funcție de vârstă constată afectarea a 3 persoane la 100 mii populație până la 15 ani; 17 la 100 mii la cei de vârsta între 16-18 ani; 293 la 19-34 ani și 15 la cei ce au depășit vârsta de 35 ani. Datele prezentate impresionează prin ponderea crescută a consumatorilor de droguri în perioada adolescenței.

Scopul studiului

Constatarea ratei de consum a drogurilor în mediul adolescenților din licee și școli în Republica Moldova.

A fost utilizată metoda de anchetare anonimă, întocmită conform cerințelor internaționale înaintate pentru respectarea anonimatului. În special s-a studiat gradul de informare, atitudinea față de consumul drogurilor, posibilitățile de procurare, consumul personal al respondentului.

Au fost incluși în studiu: Investigați 2061 elevi din 31 școli și licee din Republica Moldova.

or. Chișinău – 1103 or. Bălți - 958
Adolescenți – 1036 (50,3%)
Adolescente – 1025 (49,7%)

Vârsta: 12-14 ani – 716 (34,7%)

15-17 ani – 1345 (65,3%)

Rezultate obținute

Achetarea anonimă a 2061 elevi cu vârsta de 12-17 ani a demonstrat că mai frecvent adolescenții inițiază consumul de substanțe narcotice la vârsta între 11 și 15 ani. Cele mai importante cauze de inițiere a consumului de droguri de către adolescenți sunt: influența altor persoane, companiei prietenilor, traficantilor de droguri și tendința de a primi plăcere, iar la fete au predominat: impunerea celor apropiați, dorința de a găsi un refugiu de la problemele acumulate, tendința de a părea matură. Drogurile au fost propuse gratis de către persoane necunoscute mult mai frecvent băieților, decât fetelor.

Dintre cauzele mai importante în sensul inițierii consumului de droguri, la adolescenții din studiul prezent, pot fi menționate cele care se referă la impactul factorilor sociali și particularitățile psihologice specifice pentru această vârstă. Principalul factor este cel ce ține de anturajul social (influența ambianței, „moda” sau principiile de conduită ale grupului social din care face parte sau la care aderă individul respectiv) (tab.1).

Tabelul 1

Cauzele drogării la adolescenți și tineri (%)

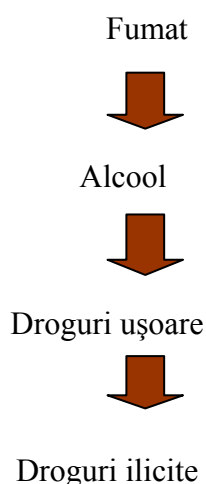
	or. Chișinău	or. Bălți	p
Influența altor persoane, a companiei	55,3	65,9	****
Dorința de a primi o plăcere	35,6	41,8	***
Dorința de a găsi un refugiu de la problemele acumulate, de la neplăceri	27,7	32,7	**
Dorința de a părea matur	24,4	32,7	****
Nu cunosc consecințele consumului de droguri	11,5	13,2	*
Consumarea băuturilor alcoolice, fumatul	6,1	9,3	***
Nu știu	13,1	8,1	****
Incapacitatea de a-și controla comportamentul	12,7	7,7	****
Sunt impuși	11,0	6,5	****
Lenevia, plictiseala	10,9	6,4	****

* - $p > 0,05$; ** - $p < 0,05$; *** - $p < 0,01$; **** - $p < 0,001$.

Analiza datelor studiului a identificat lipsa controlului din partea părinților drept unul din factorii cei mai importanți în sensul inițierii consumului substanțelor psihoactive și formării dependenței narcomanice. Situațiile de conflict, precum și relațiile intrafamiliale perturbate servesc drept un imbold serios la întrebuițarea primară a substanțelor psihoactive. Aceste probleme adeseori provoacă tulburări anxios-fobice și depresive ce pot fi tratate ca factori de risc în întrebuițarea primară sau continuă a acestor substanțe. Fumatul este tratat de adolescenții fumători ca un regulator al problemelor emoționale, relatând că țigara este un calmant puternic (3, 4).

Din factorii de risc în sensul formării adicțiilor, identificați la adolescenți, pot fi menționați cei de tipul opoziționismului, conformismului, negativismului comportamental (11, 12). Anume comportamentul auto- și/sau heteroagresiv manifestat frecvent de către adolescenți este adeseori condiția principală pentru inițierea consumului de alcool, fiind ulterior factor predispozant-declanșator al inițierii consumului de drog (în căutarea unor „senzații mai tari”). Întrebuințarea tutunului, folosirea periodică a alcoolului formează primele „verigi” în lanțul de formare a pulsiiunii psihologice față de substanțele psihoactive, contribuind considerabil în instalarea paternelui patologic:

Lanțul de formare a dependenței psihice:

Datele prezentate în acest tabel constată un înalt grad de informare al adolescenților despre substanțele psihoactive, atât în zona centrală, cât și în zona de nord a Republicii Moldova (tab.2).

Tabelul 2

**Repartizarea procentuală a răspunsurilor la întrebarea
„Ce cunoașteți despre droguri? ” (%)**

Substanța narcotică	N-am auzit nimic		Am auzit așa denumire, dar nu cunosc nimic despre aceasta		Cunosc acțiunea acestui drog, modul de preparare și consumare		p
	Chișinău	Bălți	Chișinău	Bălți	Chișinău	Bălți	
Marijuana	14,1	7,6	64,3	65,3	21,6	27,0	****
Anașa	64,6	73,0	29,2	24,0	6,3	3,0	****
Hașiș(cânepă)	36,4	36,6	52,7	49,4	11,0	14,0	**
“Paie de mac”	54,9	40,0	37,1	51,6	8,0	8,5	*
Morfină	65,2	62,4	27,7	33,3	7,1	4,3	***
Heroina	27,6	20,3	60,2	64,5	11,2	15,2	****
Tranchilizante	63,6	56,8	30,0	38,4	6,4	4,8	****
Efedron	86,2	83,0	11,6	14,9	2,2	2,1	*
Cocaină	19,5	12,9	65,6	66,5	14,9	20,6	****
Ecstasy	60,2	48,2	29,6	40,8	10,2	11,0	****

* - $p > 0,05$; ** - $p < 0,05$; *** - $p < 0,01$; **** - $p < 0,001$.

Interviuvarea adolescenților în aspectul cunoașterii locurilor de livrare a drogurilor a evidențiat că mai mult de jumătate (54,1%) știu de unde pot fi procurate substanțele psihoactive. Informația obținută ne oferă posibilitatea să constatăm că în 35,4% (Chișinău), 31,9% (Bălți) locul de procurare a drogului este indicat „domiciliul vânzătorului de stupefiante”; 30,1% (Chișinău), 40,6% (Bălți) – la discotecă sau bar; 23,8% (Chișinău), 20,5% (Bălți) – în stradă; și cel mai șocant că 5,8% (Chișinău), 4,6% (Bălți) din adolescenți afirmă că drogul poate fi procurat în incinta școlii. Nu cunosc unde pot fi procurate drogurile - 45,9% din adolescenți (Chișinău) și 43,8% (Bălți) (tab.3).

Tabelul 3

**Repartizarea procentuală a răspunsurilor la întrebarea:
“Unde pot fi procurate drogurile?” (%)**

<i>Locul</i>	<i>Chișinău</i>	<i>Bălți</i>	<i>p</i>
La discotecă, bar	30,1	40,6	****
Acasă la persoanele care vând droguri	35,4	31,9	*
În stradă	23,8	20,5	*
La școală	5,8	4,6	*
Nu cunosc	45,9	43,8	*

* - $p > 0,05$; **** - $p < 0,001$

Utilizarea primară a drogurilor de către adolescenți foarte frecvent este determinată de ambianța microsocioală. Principalii factori favorizanți în aspectul utilizării drogurilor s-au dovedit a fi:

- influența negativă ale unor persoane consumatori de droguri sau a grupului social;
- dorința de a primi plăcere;
- dorința de a se refugia de la problemele sale;
- dorința de a părea mai matur.

Implicarea în utilizarea de substanțe psihoactive prin intermediul relațiilor și contactelor sociale au evidențiat că 35,4% (Chișinău), 38,0% (Bălți) cunosc persoane care folosesc droguri, dar nu le sunt rude sau cunoștințe apropiate; 12,0% (Chișinău), 8,9% (Bălți), dintre cei supuși studiului, cel puțin o dată au avut propuneri din partea persoanelor necunoscute să consume droguri; 11,2% (Chișinău), 6,1% (Bălți) au confirmat că printre cei apropiați, rude, membri ai familiei, prieteni sunt persoane care consumă droguri (tab.4).

Tabelul 4

Influența factorilor microsociale și familiali în întrebuințarea primară a drogurilor (%)

	<i>Chișinău</i>	<i>Bălți</i>	<i>p</i>
V-a propus cineva din persoanele necunoscute să consumați droguri?	12,0	8,9	**
Cunoașteți persoane care consumă droguri, dar nu vă sunt persoane apropiate?	35,4	38,0	*
Aveți printre persoanele apropiate (prieteni, rude, membrii familiei), persoane care consumă droguri?	11,2	6,1	****

* - $p > 0,05$; ** - $p < 0,05$; **** - $p < 0,001$.

Primele încercări de drogare, în majoritatea cazurilor, erau legate de marijuana. Consumul de alcool și fumatul este acceptat ca un comportament normativ în mediul elevilor de 15-17 ani. Un număr impunător de adolescenți consideră consumul de alcool și fumatul la atingerea maturității drept ceva banal și pe deplin acceptabil. S-a constatat că un procent destul de mare subestimează pericolul vital cauzat de consumul de droguri. Studiarea prevalenței consumului de substanțe psihoactive în mediul adolescenților și colectarea informației ce ține de motivele principale ale inițierii consumului de droguri, pe teritoriul Republicii Moldova, ne permite să constatăm că:

- Folosirea primară a drogurilor este în mare măsură determinată de ambianța socială
- Implicarea în folosirea drogurilor și a altor substanțe adictive se petrece prin intermediul relațiilor și contactelor sociale cu persoane drogodependente
- Accesibilitatea de obținere a drogurilor
- Adolescenții posedă „destulă” informație în denumirea, modul de preparare și de acțiune a drogurilor
- Întrebuințarea repetată a canabisului e mai caracteristică pentru adolescenții băieți (Fetele adolescente de regulă se limitează la o încercare solitară din curiozitate)
- Nu s-a reușit de a constata categoric o preferință geografică în folosirea anumitor droguri
- Constatarea tendinței de majorare a numărului de experimențatori în întrebuințarea drogurilor ilicite
- Majorarea procentuală ale cazurilor de întrebuințare a drogurilor de către sexul feminin

Concluzii

1. Întrebuințarea primară a drogurilor în perioada adolescență are motivații și particularități specifice
2. Dintre factorii predispozanți mai importanți în formarea narcomaniei propriu-zise sunt cei intrafamiliali, personali și sociodemografici
3. Constatarea tendinței de „întinerire” a contingentului de persoane ce folosesc substanțe psihoactive
4. Formarea adicției față de substanțele psihoactive în perioada adolescență este de scurtă durată, decurge malign, progredient, invalidizant și desocializant
5. Acest contingent necesită de a fi inclus în grupa de risc deja după depistarea primară a întrebuințării substanțelor psihoactive; lărgirea măsurilor profilactice și administrarea unui tratament multidimensional și complex
6. Necesitatea colaborării structurilor sănătății mintale și autorităților publice în vederea consolidării resurselor umane și financiare pentru combaterea acestui fenomen biopsihosocial.

Bibliografie

1. Hibbel, B. Anderson, B. Kokkevi, A. Morgan, M. Narusk. The 1995 ESPAD report. Alcohol and Other Drug Use Among Students in 26 European Countries, Stockholm, Sweden. 1997.
2. Koshkina E.A. The prevalence of the use of narcotics and other psychoactive substances in Russia today. Zh Microbiol Epidemiol Immunobiol. 2000 Jul-Aug; (4): 15-9. Russian.
3. Mouren-Simeoni MC, Vantalon V. Les conduites addictives aux substances licites et ilicites chez l' enfant. In: Bailly D, Venisse JL, etc. Addictions et psychiatrie. Paris: Masson, 1999.
4. Observatoire Francais des Drogues et des Toxicomanies. Tendances recentes: Rapport TREND. Paris: OFDT, 2000.
5. Weinberg NZ, Rahdert E, Colliver JD. Adolescent substance abuse: a review of the past ten years. J. Am. Acad. Child Adolesc Psychiatry 1998; 37: 252-61.
6. M. Revenco, V. Oprea, Tatiana Prigoda, Svetlana Condrațiu, I. Coșciug. The primary use of the psychoactive substances among the adolescents in the Republic of Moldova. // 9th Congress for Bridging Eastern and Western Psychiatry. Iasi, România, 9-12 June 2006, p.11.

7. Койкова И.А., Колесников В.В., Кошкина Е.А. Распространенность потребления наркотических веществ среди подростков в Краснодарском крае. // «Вопросы наркологии», 2000 г., №3, с. 61-64.
8. Кошкина Е.А., Вышинский К.В., Шамота А.З., Гуртовенко В.М. Мониторинг распространенности потребления психоактивных веществ (ПАВ) среди учащихся г. Москвы. // М., 2003, 36 с.
9. Кошкина Е.А., Киржанова В.В. и соавт. Комплексная оценка употребления ПАВ молодежью в Юго-Восточном округе Москвы // М., 2004.
10. Кривулин Е.Н., Макаров С.А. Социально-психологические и клиничко-биологические аспекты становления героиновой наркомании в молодом возрасте. // «Вопросы наркологии», 2002 г., №2, с. 43-50.
11. Молодёжь и наркотики (социология наркотизма). / Под ред. В. А. Соболева и И. П. Рущенко. Харьков: Торсинг, 2000, 432 с.
12. Ревенко М., Наку Ан., Опря В., Кондратюк С., Пригода Т. Особенности факторов риска, способствующих вовлечению подростков в употребление психоактивных веществ. // Anale științifice. Ed.VII. Probleme actuale în medicina internă. Zilele Universității consacrate celor 15 ani de la proclamarea independ. Republicii Moldova. 19-20 octombrie, 2006, vol.II, p.154-158.

VINCAMINA ÎN TRATAMENTUL COMPLEX AL BOLNAVILOR DE VÂRSTĂ ÎNAINȚATĂ CU ATEROSCLEROZĂ ȘI TULBURĂRI PSIHICE
Alexandru Nacu, Emilia Boșneaga, Eugenia Calenici, Larisa Boronin, Anatol Nacu, Ion Coșciug

Catedra de psihiatrie N 1 și 2

Summary

Vincamine in complex treatment of patients of advanced age with atherosclerosis and mental

84 patients with cerebral atherosclerosis of the II and III stages were examined clinical-catamnestic. From clinical aspect, the intellectual mnesic and cognitive disorders prevailed the associated with acute psychotic states. It was established that, a complex treatment given to this category of patients with vasoactive, antihypertensive remedies, permits a significant improvement both of psycho-emotional, behavioural and of the disturbed cognitive functions.

Rezumat

Au fost investigați clinico-catamnestic 84 pacienți cu ateroscleroză cerebrală de gradul II și III. În aspect clinic au predominat tulburările intelectual-mnestice și tulburările cognitive, asociate cu stări psihotice acute. S-a constatat că, alocarea unui tratament complex cu remedii vasoactive, antihipertensive și psihotrope acestei categorii de bolnavi, permite ameliorarea considerabilă atât a funcționării psiho-emoționale, comportamentale, cât și a funcțiilor cognitive deteriorate.

Actualitatea problemei

În ultimele decenii maladiile cardiovasculare (hipertensiunea arterială, ateroscleroza cerebrală) se întâlnesc tot mai frecvent. În general, aceste maladii au o evoluție malignă, concomitent, fiind și refractare la tratament. În ultima perioadă de timp, mai multe publicații semnaleză despre eficiența înaltă a vincaminei (oxybral) la bolnavii cu ateroscleroză [1; 2; 3; 4]. Mai puține lucrări sunt consacrate eficienței vincaminei (oxybral) în tratamentul bolnavilor cu ateroscleroză de vârstă înaintată, perioadă, când tulburările mnezice sunt adeseori asociate cu stări psihotice acute. În conformitate cu Ghidul farmacoterapeutic, Chișinău (2006), vincamina (oxybral) reprezintă un alcaloid, cu efect vasodilatator și antihipertensiv. Remediul dilată